

CYMDEITHAS GENEDLAETHOL DAWNS WERIN CYMRU

**CANLLAWIAU BEIRNIADU
DAWNSIO GWERIN A CHLOCSIO**

1. Canllawiau Beirniadu Dawnsio Gwerin a Chloccio

Mae is-bwyllgor o Gymdeithas Genedlaethol Dawns Werin Cymru (CGDWC) wedi paratoi canllawiau beirniadu dawnsio gwerin a chloccio. Mae aelodau eraill o'r pwyllgor gwaith eisoes wedi rhoi mewnbwn i'r canllawiau. Bwriad y Gymdeithas yn awr yw trafod y canllawiau ymhellach mewn cyfarfodydd o bosib mewn pum ardal yng Nghymru. Yn ogystal â'r Gymdeithas, mae'r Urdd hefyd am weld canllawiau ar gael ar gyfer y lluaws o feirniaid sydd eu hangen yn holl Eisteddfodau'r Urdd. Amgaeir, felly, y drafft diweddaraf o'r canllawiau.

Rhestr o Feirniaid Dawnsio

Mae'r Urdd a'r Gymdeithas hefyd am weld rhestr o feirniaid dawnsio gwerin a chloccio ar gael. Mae nifer o enwau beirniaid posibl eisoes wedi eu casglu o rai ardaloedd. Byddwn felly yn falch o dderbyn enwau'r rhai sydd â diddordeb ac sydd â phrofiad neu'r cefndir i'w cynnwys ar y rhestr beirniaid (trwy ebost os yn bosib). Byddai hyn yn cynnwys y rhai sydd eisoes yn beirniadu yn ogystal â'r rhai sydd am gynnig eu henwau am y tro cyntaf. Bydd pawb sydd eisoes yn beirniadu yn Genedlaethol yn cael eu cynnwys ar y rhestr yn naturiol, os dyna yw eu dymuniad. Bydd angen i'r beirniaid fod â gwybodaeth gyfredol o ganllawiau'r Gymdeithas.

Er mwyn cael eich cynnwys ar y rhestr o feirniaid, bydd angen crynodeb o brofiad, cefndir a manylion cysylltu fel y gwelir yn yr atodiad amgaeedig. Bydd angen caniatâd yr unigolion cyn ei cynnwys. Byddai o fudd i'r beirniaid fod yn aelod o Gymdeithas Genedlaethol Ddawns Werin Cymru er mwyn diweddarau gwybodaeth a bod yn ymwybodol o gyhoeddiadau yn y dyfodol, diweddariadau i'r canllawiau a chysiau. Mae'n fwriad gan y Gymdeithas i gynnal cyrsiau yn y dyfodol agos i'r rhai sy'n dangos diddordeb mewn beirniadu.

Guidelines for Adjudication of Welsh Folk and Clog Dancing

A sub-committee of the Welsh National Folk Dance Society (WNFDS) has prepared guidelines for the adjudication of folk dance and clogging. Other members of the Executive Committee have already given their input into the guideline. The Society's intention is to give an opportunity for everyone to discuss the guidelines at further meetings in possibly five areas of Wales. The Urdd, as well as WNFDS, would like to see guidelines made available to the many judges that are needed in all the Urdd's Eisteddfodau. The latest draft of the guidelines is attached.

List of Dance Adjudicators

WNFDS and the Urdd would also like a list of folk dance and clogging adjudicators to be made available. A number of names of potential adjudicators have already been collected from some areas. We would therefore be pleased to receive the names of those who may be interested and have the necessary experience or background to be included on the list of adjudicators. This would include those who currently adjudicate and those wishing to put their names forward for the first time. All those who have already adjudicated nationally would be automatically included, if they so wish. Those wishing to be included should be prepared to have a working knowledge of the Society's adjudication guidelines.

To be included on the list of adjudicators, a brief resume of experience, background and contact details will be required as indicated in the attached appendix (by email if possible). When a person is nominated, their permission must be sought first. Anyone wishing to remain on the list in the future should ideally be a member of the WNFDS in order that details and particulars can be updated and to be made aware of future publications, amendments to the guidelines and courses. It is the intention of the Society to run courses in the near future for those showing an interest in adjudicating.

CCDWC/WNFDS - Tachwedd/November 2013

Rhagymadrodd

Mae angen i'r beirniaid

1. fod yn ymwybodol o ofynion y gystadleuaeth ac o reolau cyffredinol yr adran ddawns.
2. pan osodir dawns osod, gwybod y ddawns yn dda – yn ddelfrydol gweld y ddawns cyn ei beirniadu.
3. bod yn ymwybodol o gefndir a chyd-destun hanesyddol y ddawns a'r arddull ddisgwyliedig e.e. llys, ffair, ayb
4. pan yn cyd-feirniadu, cyfarfod ymlaen llaw i drafod y dawnsfeydd – penderfynu beth sy'n dderbyniol a beth sydd ddim. Byddwch yn ymwybodol o ddehongliadau a/neu amrywiaethau a all wneud y ddawns yn rhwyddach neu'n fwy diddorol. Trafodwch ble mae anawsterau yn debygol o ddigwydd, a.y.b.
5. rhoi beirniadaeth bositif - cynnwys cryfderau yn ogystal a llefydd i wella.
6. bod yn hyblyg gyda'r cyfarwyddiadau wrth feirniadu gan amrywio'r safonau cystadlu gyda thimoedd ysgol ac ifanc e.e. safon gwisg.
7. wrth feirniadu clocsio, bod yn gyfarwydd gyda'r DVD clocsio a chyhoeddiadau ar glocsio
8. cofio fod y marciau ar gyfer yr agweddau unigol yno fel arweiniad yn unig
9. rhoi marc terfynol ar waelod y feirniadaeth fel a ganlyn
  - 90-100: perfformiad o safon ac ansawdd eithriadol sydd wedi cyrraedd holl ofynion y gystadleuaeth.
  - 80-89: perfformiad canmoladwy yn ymateb i'r gofynion ym mhob prif agwedd.
  - 70-79: perfformiad o safon foddhaol heb gyrraedd y nod yn llwyr ym mhob agwedd.-
  - Hyd at 69: perfformiad sydd wedi cyrraedd y gofynion bras ond ble mae eisiau sylw ar rai agweddau pwysig.

Introduction

The Adjudicators need to

- 1. be aware of the requirements of the competition, and the general rules of the dance section*
- 2. when a dance is set, know the dance well – preferably see it danced, before adjudicating*
- 3. be aware of the background and historical context of the dance and intended style e.g. court, fair, etc*
- 4. when co-adjudicating, meet beforehand to discuss the dances – decide what is acceptable and what is not. Be aware of interpretations and/or variations which may make the dance easier or more interesting. Know where there may be difficulties etc*
- 5. give a positive adjudication - include strengths as well as elements to improve*
- 6. be flexible with the guidelines when adjudicating varying standards of competition such as school and young teams e.g. dance costume*
- 7. when adjudicating stepping/clogging, be familiar with the clogging DVD and clogging publications*
- 8. remember that marks for individual aspects are only there for guidance*
- 9. give a final mark at the end of an adjudication as follows*
  - 90-100: a performance of a high standard and of exceptional quality that has satisfied all the requirements of the competition.*
  - 80-89: a commendable performance that meets the requirements of the competition in all major aspects.*
  - 70-79: a performance of an acceptable standard but does not completely meet the requirements of the competition in every aspect.*
  - Up to 69: a performance that meets the broad requirements but attention needs to be given to some important aspects.*

Canllawiau Beirniadu Dawnsio Gwerin (Cofiwch mai canllawiau yw rhain)		
Agwedd	Manylion	Pwysau
Mynediad	<ul style="list-style-type: none"> a) addas ar gyfer y ddawns b) effaith "does ond un cyfle i wneud yr argraff cyntaf" 	5
Diweddglô	<ul style="list-style-type: none"> a) addas ar gyfer y ddawns b) o bosib cyfle i bobl werthfawrogi 	5
Edrychiad	<ul style="list-style-type: none"> a) gwisg a chynorthwyr fel rhubanau, hancesi, blodau, ayb. addas i ofynion y ddawns b) gwisg, esgidiau ac offer perthnasol c) gwisg, esgidiau addas ar gyfer yr oedran 	10
Cerddoriaeth	<ul style="list-style-type: none"> a) yn rhan annatod o'r perfformiad b) yr offeryn(nau) i gyfrannu'n adeiladol at y perfformiad heb gymylu'r alaw c) yn hwb i'r dawnsywyr o ran cyflymder priodol, curiad cadarn a brawddegu da ch) cydsymud a dealltwriaeth dda rhwng y cerddor(ion) a'r dawnsywyr d) cydsymud a dealltwriaeth dda rhwng y cerddorion a'i gilydd dd) yr alaw osod pan y'i nodir yn amlwg e) cadwyn o alawon (pan y'u defnyddir) addas i'r ddawns 	10
Dehongliad	<ul style="list-style-type: none"> a) cywirdeb o ran y cyfarwyddiadau dawns a'r cyfarwyddiadau cerddorol b) amrywiaeth (os y gwelir hynny yn yr 2il, ayb bennill) yn gydnaws gyda'r ddawns wreiddiol c) bod yn ymwybodol o unrhyw nodiadau sydd wedi eu cyhoeddi ynglŷn â chyd-destun y ddawns 	30
Perfformio	<ul style="list-style-type: none"> a) osgo corff da - craidd cadarn, breichiau ac ysgwyddau ymollyngedig, corff dros y traed ayb b) troedio ysgafn gyda'r gerddoriaeth c) defnyddio breichiau, dwylo a phen yn artistig ch) lleoliad llwyfan cytbwys d) ymwybyddiaeth o ofod y ddawns ac o ofod personol. dd) rhagddisgwyl a llifo drwy bob adran o'r ddawns e) patrymu clir f) brawddegu da gan lifo o un patrwm i'r llall ff) stepio glân e.e. dawns Hoffedd ap Hywel g) cyfathrebu da gyda chyd-ddawnsywyr a gyda'r gynulleidfa. ng) ymwybyddiaeth o anghennion y ddawns o ran osgo a mynegiant 	40

Guidelines for the Adjudication of Folk Dance		
<u>Aspect</u>	<u>Details</u>	<u>Weight</u>
Entrance	<ul style="list-style-type: none"> a) Suitable/appropriate for the dance b) Impact-"there is only one opportunity to make that first impression" 	5
Exit	<ul style="list-style-type: none"> a) Suitable/appropriate for the dance b) possibly an opportunity for audience appreciation 	5
Appearance	<ul style="list-style-type: none"> a) costume and accessories such as ribbons, handkerchiefs, flowers, etc., appropriate to the dance b) dress, shoes and accessories as appropriate c) dress and shoes appropriate to the age group 	10
Music	<ul style="list-style-type: none"> a) an essential part of the performance b) the instrument(s) to contribute positively to the performance without losing the tune c) to assist the dancers, as regards appropriate speed, definite rhythm and good phrasing. d) good co-ordination and understanding between the dancers and the musician(s) themselves e) good co-ordination and understanding between the musicians themselves f) the set tune when noted to be obvious g) when used, the choice of alternative tunes to be appropriate for the dance 	10
Interpretation	<ul style="list-style-type: none"> a) accurate and true to the dance instructions and to the music instructions b) any variety (if seen in the 2nd, etc. verses) to be appropriate to the original dance c) to be aware of any published notes regarding the context of the dance 	30
Performance	<ul style="list-style-type: none"> a) good posture - strong core, relaxed arms and shoulders, body over feet etc. b) light stepping to the accompaniment c) artistic use of the arms, hands and head d) balanced stage positioning e) awareness of the dance's space and of the individual's space f) Anticipate and flow through each dance section. g) clear patterns h) clear phrasing, flowing from one pattern to the other i) clean stepping e.g. Hoffedd ap Hywel j) good interaction with the other dancers and with the audience k) awareness of the needs of the dance regarding individual posture and expression 	40

Canllawiau Beirniadu Clocsio/Stepio

Mae'r adran "camu", mwy neu lai, yn gyfieithiad o 4 adran o "Adjudication Grid" a luniwyd tua 2005 yn y ddogfen "Canllawiau i Hyfforddwyr, Clocswyr a Beirniaid" Dylid defnyddio canllawiau Dawnsio Gwerin mewn perthynas â'r isod wrth feirniadu dawnsiau fel Dawns y Marchog, Hudoles, Morfa Rhuddlan ayb. gan eu bod yn ddawnsiau gwerin gydag ychydig o stepio ynddynt

Camu		<u>Pwysau</u>
Eglur	a) A oedd y camau yn eglur a phendant (precise). Dim "scuffing" na sŵn "muffled".	60
Amrywiaeth	a) Sawl cam a welwyd? Ni fydd ail-adrodd camau drwy'r ddawns yn cystadlu'n dda yn erbyn dawnsywyr sydd a nifer fawr o gamau.	
	b) A oedd amrywiaeth o ran sŵn (cryf a gwan) a rhythm	
Cymhlethdod	a) Pa mor gymhleth, clyfar neu ddyfeisgar oedd y ddawns?	
	b) Mae dawnsio camau syml yn feistrolgar yn syniad da. Fodd bynnag, bydd dawnsywyr sydd wedi gweithio'n galed i greu camau newydd a chymhleth a'u meistrolï yn ennill mwy o farciau.	
Traddodiadol?	a) Rhaid i'r dawnsywyr berfformio camau sawdl a gwadn. Dim siffrwd na thripledi heb ddefnydd o'r sawdl.	
	b) A glowyd y camau ar ôl 8 neu 16 bar?	
	c) A wnaeth y dawnsywyr berfformio dawns stepio a nid dawnsio mewn clocs? Dylid osgoi dilyniant hir heb rhythm ergydïol.	
	ch) Pan welir neu pan osodir thema, dylai'r pwyslais fod ar y camau. Derbyn y bydd rhai yn portreadu thema yn haniaethol tra bod eraill yn dweud stori	
d) Disgwylir dawnsio hyderus gyda'r bechgyn yn dangos cryfder tra bod y merched yn dangos ysgafnder. Pan yn defnyddio offer, ran amlaf, dylai codi a gosod yr offer i lawr fod yn rhan o'r ddawns yn hytrach na'u lluchio i ffwrdd. Perfformir triciau gan fechgyn yn unig.		
Hyder a Pherfformiad		<u>Pwysau</u>
Edrychiad	a) Clocs/esgidiau taclus ac addas i ofynion y ddawns.	10
	b) Gwisg addas i ofynion y ddawns.	
	c) Offer, os yn berthnasol, addas.	
Cerddoriaeth	a) yn rhan annatod o'r perfformiad	10
	c) yn hwb i'r dawnsywyr o ran cyflymder priodol, curiad cadarn a brawddegu da	
	c) y cyd-ddealltwriaeth rhwng y cerddor(ion) a'r dawnsywyr yn allweddol	

	ch) cyd-ddealltwriaeth rhwng y cerddor(ion) a'i gilydd	
	d) cadwyn o alawon addas i'r ddawns. Weithiau, gosodir rhai alawon.	
Cyfanwaith	a) Presenoldeb da.	20
	b) Mynediad pwrpasol fel arfer yn datblygu i uchafbwynt trawiadol	
	c) Amrywiaeth o ffigurau clir.	
	ch) Defnydd da o'r llwyfan	
	d) Brawddeg da gan lifo o un cam/patrwm/rhythm i'r llall.	
	dd) Cyfathrebu da gyda'r gynulleidfa a chyd-ddawnsywyr (os yn berthnasol).	
	e) Osgo corff da - ac yn cadw'r traed o dan y corff wrth wneud pitrwm-patrwm a thripledi	

Clogging/Stepping Adjudication Guidelines

The "stepping" section is, virtually a translation of the 4 sections of the "Adjudication Grid" created in 2005 in the document "Guidelines to Teachers, Cloggers and Adjudicators"
Folk dance guidelines should be used in conjunction with the following guidelines when adjudicating dances such as Dawns y Marchog, Hudoles, Morfa Rhuddlan etc – i.e. folk dances which include some stepping

Stepping		<u>Weight</u>
Clarity	a) Did the steps sound clear and precise? No scuffing or muffled sounds.	60
Variety	a) How many steps were danced in the routine? Repeating steps throughout a performance will not contend well with a dancer who has a wider range of steps.	
	b) Did the routine vary in both sound (powerful and soft) and rhythm	
Complexity	a) How complex, clever or inventive was the routine?	
	b) Simple stepping done well is of course a very good idea. However dancers who have worked It is hard to develop new or intricate steps and dance them well, this will gain higher marks.	
Traditional?	a) A dancer must perform heel and toe stepping. No shuffling or triples without the use of the heel b) Were the steps locked at the end of 8 or 16 bars? c) Did the dancer step dance and not simply dance in clogs. <u>Long</u> sequences without percussive rhythm should be avoided d) When a theme is seen/given, the emphasis should be on the stepping. Accept abstract and storytelling routines when a theme is seen e) Confident dancing is expected with the men exhibiting strength whilst the women display lighter movements. When using props, these should usually be picked up and put down as part of the dance rather than be indifferently discarded. Tricks should be performed by men only	
Confidence and Performance		<u>Weight</u>
Appearance	a) Clogs / shoes to be tidy and appropriate to the needs of the dance b) Dress appropriate to the needs of the dance c) If relevant, any props used to be appropriate,	10
Music	a) an essential part of the performance b) to assist the dancers, as regards appropriate speed, definite rhythm and good phrasing.	10

	<ul style="list-style-type: none"> c) co-ordination and understanding between the dancers and the musicians is vital d) perfect co-ordination and understanding between the musicians themselves e) a medley of tunes appropriate for the dance. Sometimes, some tunes are set. 	
Overall	<ul style="list-style-type: none"> a) Good presence b) An appropriate entrance usually developing to an exciting ending c) A range of clear figures d) Good use of the stage e) Clear phrasing, with one pattern/step/rhythm moving easily on to the next one f) Good interplay with the audience and co-dancers (if relevant) g) Good body stature - and keeping feet under the body for pitter-patter and triplets. 	20

Ffurflen Beirniad Dawnsio Gwerin a Chlocsio / Adjudicator's Form for Welsh Folk and Clog Dance	
Enw / Name	
Cyfeiriad / Address	
Côd Post / Post Code	
e-bost / e-mail	
Ffôn / Phone	
Symudol / Mobile	
Profiad Beirniadu / Experience of Adjudicating	
Profiad Dawnsio / Dancing Experience	
Profiad Clocsio / Clogging Experience	
A fedrwch ysgrifennu'n Gymraeg? Can you write in Welsh?	
<p>Dychwelwch y ffurflen hon i / Return this form to</p> <p>Eirlys Phillips, Brynmeillion, Bryn Iwan, Cynwyl Elfed, Sir Gaerfyrddin, SA33 6TE</p> <p>eirlys@brynmeillion.fsworld.co.uk</p>	